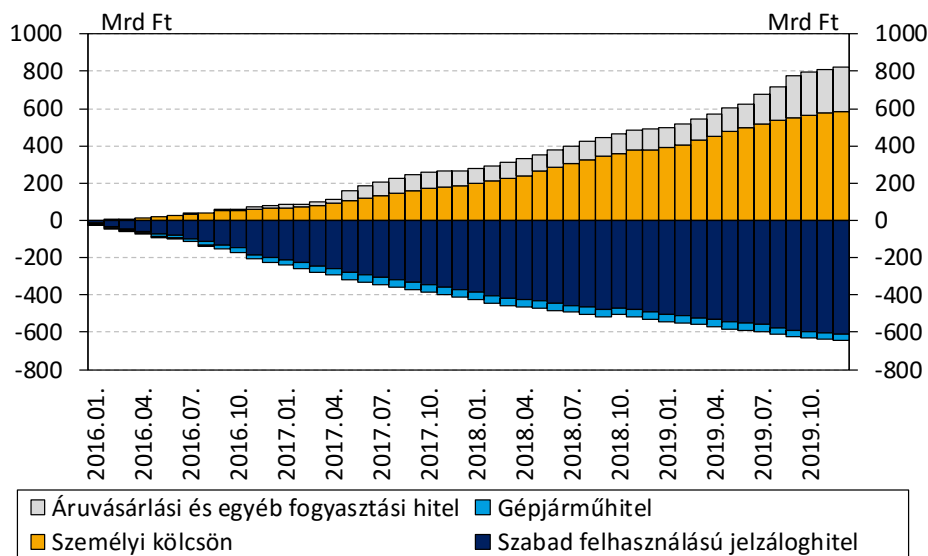

Az MNB intenzívebb versenyt és olcsóbb személyi hiteleket szorgalmaz

Az új személyi kölcsönök állománya az utóbbi években jelentős mértékben növekedett, amely számos, a piacon megjelenő nemkívánatos gyakorlatot hozott magával. Bár a következő hónapokban a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak ellensúlyozását célzó THM-limit hathatós segítséget nyújt az adósoknak, a veszélyhelyzetet követő időszakban továbbra is a verseny erősítése lesz indokolt. E célból a Magyar Nemzeti Bank a Minősített Fogyasztóbarát termékkör személyi kölcsönökre való kiterjesztése mellett döntött, ami hozzájárulhat a verseny élénkítéséhez és a kamatfelárak mérséklődéséhez.

A fogyasztási célú hitelek piacán a válság előtti időszakhoz képest a szabadfelhasználású jelzáloghitelek visszaszorulása és a személyi kölcsönök térnyerése figyelhető meg (1. ábra). A személyi kölcsönök folyósításának volumene 2019-ben 20 százalékos körüli éves növekedést mutatott, mely több mint 550 milliárd forint folyósított összeget jelentett. E termékek tehát egyre fontosabb szerepet töltenek be a háztartások finanszírozásában. A koronavírus-járvány által okozott bizonytalanságban még fontosabbá vált, hogy a személyi kölcsönök piaca hatékonyan lássa el feladatát, és kedvező áron, átlátható feltételekkel biztosítson kiszámítható finanszírozást a háztartások számára. A következőkben az ennek biztosítására vonatkozó lehetőségeket vizsgáljuk meg.

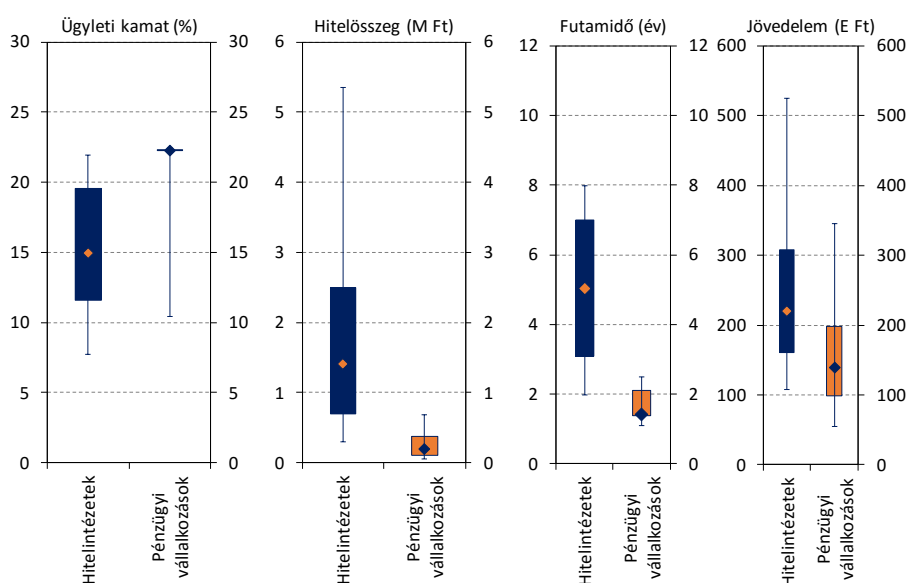
1. ábra: Az egyes fogyasztási hitel-termékek 2016-tól kumulált havi tranzakciói

Forrás: MNB

A személyi kölcsönök alapvető jellemzői, hogy fedezet nélkül, akár rövid futamidővel, magasabb kamat mellett biztosítanak finanszírozást a hitelfelvevőknek. A hitelintézetek által folyósított személyi kölcsönök 75 százalékának szerződéses összege meghaladta a 700 ezer forintot, futamideje a három évet, a hitelfelvevő(k) összevont jövedelme pedig a 160 ezer forintot. A banki hitelezés mellett korlátozott volumenben, kisebb összegű személyi kölcsönöket folyósítanak a pénzügyi vállalkozások is, jellemzően magasabb kamattal, kockázatosabb ügyfélkör részére.

2. ábra: Az új személyi kölcsön ügyletek eloszlása különböző ismérvek szerint (2019)

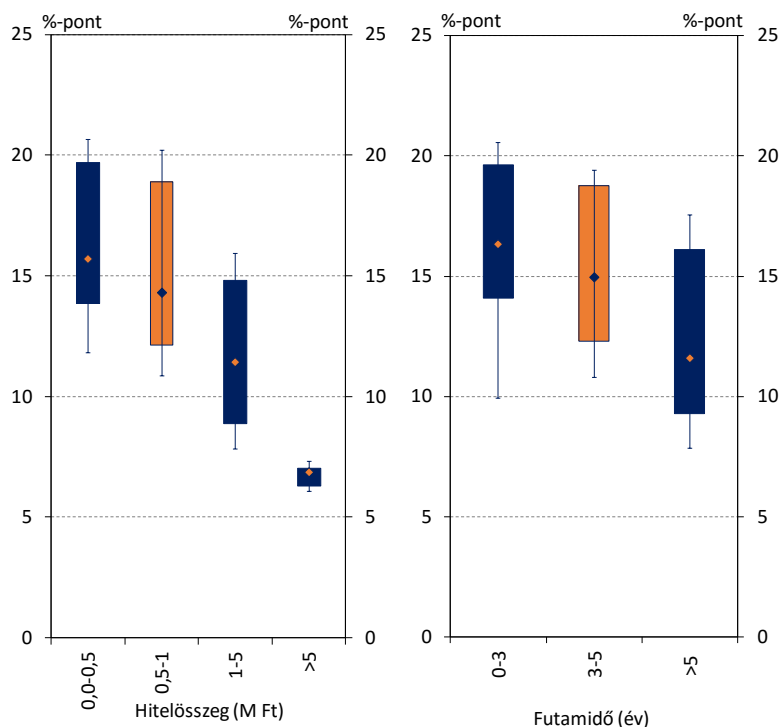
Megjegyzés: 5., 95. percentilis, medián és interkvartilis. Forrás: MNB

A személyi kölcsönök felfutását több számos nemkívánatos piaci gyakorlat és jelenség követte. E termékek kamatai jelenleg indokolatlanul széles sávban szóródnak, a banki forrásköltségekhez mért kamatfelárok pedig nemzetközi összehasonlításban is magasak. A jelenség egyik fő forrása a piac magas fokú koncentrálttsága, ami miatt a versenyből fakadó pozitív hatások kevésbé érvényesülnek, ezáltal magasan tartva a felárat. A termékek átláthatóságát, illetve a fogyasztói tájékozódást hátráltatja az intézmények eltérő árazási struktúrája, ami miatt sok esetben az ügyfelek számára egyes díjtételek nem kellően átláthatók. A problémát fokozza, hogy az egyre népszerűbb profitorientált összehasonlító oldalak működési modelljükből kifolyólag a találati listában előre sorolhatják egyes hitelnyújtók ajánlatait, illetve sokszor nem pontos ajánlatokat mutatnak. Nem megfelelő ügyféltájékoztatás esetén egyre gyakrabban azonosítható továbbá, hogy

olyan hitelcél vonatkozásában kerül felvételre személyi kölcsön, melyre kedvezőbb feltételekkel elérhető, célzott felhasználású, fedezett finanszírozási konstrukció szintén alkalmas lenne (pl. lakáscélú hitel). Az adós és a hitelező számára is kiemelt kockázatot jelenthet az, ha a jelzáloghitelhez előírt önerő biztosítása személyi kölcsönből, az adós saját forrású pénzügyi hozzájárulása nélkül valósul meg.

A pénzügyi stabilitási és fogyasztóvédelmi szempontból is elégtelen verseny nyomán a személyi kölcsönök piacán elérhető olcsóbb termékek nem tudják kiszorítani az azonos feltételekkel rendelkező, drágábban árazottakat, ezt az összetételhatások, így például a fogyasztók kockázatosságának hitelnyújtónkénti esetleges eltérései sem magyaráznak érdemben.

3. ábra: A bankok átlagos személyi kölcsön THM-felárának eloszlása (2019)

Megjegyzés: 5., 95. percentilis, medián és interkvantilis értékek. A THM-felárat a hitelek THM-értéke és a személyi kölcsön kamatperiódusának megfelelő lejáratú BIRS hozamok különbségeként számítottuk. Kizárólag hitelintézeti szektor. Forrás: MNB

A fenti problémákat megfelelően kezelheti a lakáshitelek piacán már sikeresen alkalmazott termékminősítés. A Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hitel (MSZH) konstrukció áterelheti a piacot az intenzívebb verseny, az alacsonyabb kamatfelárak, az átláthatóbb tájékoztatás és a magasabb minőségű ügyfélművelés biztosítása irányába. A minősítés a személyi kölcsönpiac digitális átállásának ösztönzését is szolgálhatja, ami a verseny élénkítése mellett az ebből fakadó költségmegtakarítások útján a bankok hatékonyságát is növelheti, illetve a

kamatfelárak csökkenésében is lecsapódhat. Ennek fontosságát a mostani járványhelyzetben a fizikai jelenlétet igénylő hitelezési folyamatokban látható fennakadások is alátámasztják.

A személyi kölcsönök és az alacsonyabb kamatfelárak szerepe a koronavírus-járvánnyal összefüggő negatív gazdasági események hatására még fontosabbá válhat. Ennek megfelelően az MNB javaslatával összhangban a kormány 2020. március 18-án az új fedezetlen hitelügyletekre, így a személyi kölcsönökre is a jegybanki alapkamatot legfeljebb 5 százalékkal meghaladó THM (teljes hiteldíjmutató) -maximumot írt elő. A THM korlátozás 2020. december 31-ig érvényes, ezt követően a szerződéskötéskor érvényben lévő hirdetményében meghatározott THM érték válik irányadóvá. Az intézkedés célja az átmeneti fizetési nehézségekkel szembesülő adósok megsegítése, illetve a háztartások likviditásának biztosítása a veszélyhelyzet alatt.

Ennek kapcsán egyrészt fontos biztosítani, hogy az új személyi kölcsönök esetében a törlesztési kötelezettségek 2021. január 1-től várható növekedése miatt az adósok ne szembesüljenek túlzottan magas kamatemelkedéssel, és megfelelő információkkal rendelkezzenek a törlesztőrészek jövőbeli alakulásával kapcsolatban. Másrészt várhatóan a THM-limit megszűnését követően is fontos szerepük lesz a személyi kölcsönöknek a háztartások likviditási nehézségeinek áthidalásában és fogyasztási céljaik elérésében. Ezért a jövőben folyósított kölcsönök esetében a korábbiaknál is kiemeltebb szerepe lesz a hatékonyan működő piacnak, valamint a fogyasztóbarát kamatfeláraknak és tájékoztatásnak.

A Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hitelek (MSZH) megjelenése a személyi kölcsönök piaci versenyének élénkítésén és a pénzügyi stabilitás támogatásán túl a megváltozott gazdasági helyzetben segítheti a háztartások likviditásának fenntartását. A minősített termékek széles körű elterjedése nem csak az átlátható feltételek és transzparens tájékoztatás, hanem a bankok által jelenleg alkalmazottnál alacsonyabb kamatfelárak és a digitalizációs folyamatok fejlesztése útján is támogatná ezeket a célokat.

„Szerkesztett formában megjelent a napi.hu oldalon 2020. április 13-án.”